

„No, poglej me!“

Vojak gre trikrat okolo carja in vse ogleda.

Car vpraša: „Sem li lep?“

„Lep“, odgovori vojak.

„No, odpustnik (dosluženi vojak), zdaj mi povej: Je li nebo daleč od zemlje?“

„Tako daleč, da tukaj slišim, ako tam ustreli.“

„Je li zemlja široka?“

„Tako široka, da tam solnce izhaja in tam zahaja!“

„Je li zemlja globoka?“

„Da, imel sem deda, ki je umrl vže pred devetnajstimi leti in so ga zakopali v zemljo in še zdaj ni prišel od tega časa domov: gotovo je globoka!“

Car odpošlje vojaka v temnico in mu reče: „Ne zamudi, odpustnik, pošljem ti trideset gosakov; glej, da vsakemu izruješ po jedno pero“.

„Dobro!“ Car pozove trideset bogatih kupcev in jim zastavi one uganke, koje je zastavil vojaku; oni mislijo in mislijo in ne morejo dati odgovora in car jih ukaže vreči v temnico. Vpraša jih vojak: „Kupci — mladci! zakaj so vas posadili semkaj?“

„I gospodar nas je izpraševal: „Je-li daleč nebo od zemlje? Kako je zemlja široka in kako globoka? a mi nevedni ljudje, nismo mogli odgovoriti.“

„Dajte mi vsak po tisoč rubljev — in jaz vam vse uganem.“

„Le, brate! kar nauči nas.“

Vojak dobi od kupcev po tisoč rubljev in jih nauči, kako je treba uganiti carske zastavice.

Čez dva dni pozove car k sebi kupce in vojaka; zastavi zopet kupcem one uganke in uganivši jih — izpusti jih na svoje kraje.

„No, odpustnik! si li znal iztrgati vsakemu po jedno pero?“

„Znal, car — gospodar, pa še po zlato pero!“

„Imaš-li daleč do doma?“

„Od tod se ne vidi — daleč pa je!“

„Tu imaš tisoč rubljev; stopaj z Bogom!“

Vojak se vrne domov in živi zadovoljno in bogato.

Iz ruskega prevél B—c.

— x —

Prirodopisno-natoroznansko polje.

Črviček.

I.

a listu cvetočega grma, pod lahko prozorno odejo, podobno drevesnej volni, v tenke lupini, leži črviček. Vže davno leži tam, vže davno ziblje veterček njegovo zibelko, a on sladko dremlje v svojej zračnej posteljici. In pride čas, da se vzbudi črviček; prodere okence v svojej lupini, pogleda vèn na božji svet, opazi svetlobo in dobro greje tudi solnčeece. Zamisli se naš črviček. „Kaj je to?“ govori sam v sebi, „še nikoli mi ni bilo

tako gorko, kakor danes. Vidi se mi, da ni slabo zunaj na božjem svetu; še malo se razmákni okence — —“

Še jedenkrat butne v lupino in okence postanejo duri. Črviček suje z glavico, še, še — in končno izleze ves iz lupine; zré skozi svojo prozorno zavéso, a poleg njega na listu je káplja sladke rôse, solnčeece se igra v njej in v mavričnih bôjah se leskeče na zelenaj livadi.

„Daj, da se napijem sladke vodice,“ reče črviček; iztegne se, ali ne grè. Kaj je to? najbrže je mamica prikrépila črvička takó krepko na zavéso, da mu ni môči vzdigniti jo. Kaj tedaj početi? Naš črviček premišlja, premišlja — kar začne grizti jedno nit za drugo; grize in grize — in končno vzdigne zavéso; črviček izleze iz pod nje ter se napije sladke vodice. Prijetno mu je na svežem zraku; topli veterček piše na črvička, ziblje kapljico rôse in s cvetov siplje nanj dišeči prah.

„Nè“, govori črviček, „nè bodeš me omamil nè. Čemu bi šel zopet pod dušno odejo in sesal suho lupino? Ostanem rajše na jasnem: tu je mnogo dišečih cvetov in mnogo kljukie je razsipanih po listji, da se lahko za kaj prime . . .“

II.

Ni še prenehal črviček govoriti, kar zašumi listje med seboj, mušice začumé v travi, nebó se potemni, še celó solnčeece izgine strahú za oblaki; vrane krokajo, race čebljajo, in glej! dežek lije plohoma. — Pod ubogim črvičkom je celo morje; voljno se stisne detetce; strah šine po njegovih tenkih nožicah; hlad in grôza ga mučita; komaj se zavé, zbere vse svoje moči, strese z glavico, in novič zleze pod rahlo zavéso v rodno posteljico.

Dete se ogreje. V tem prestane dež, solnce se zopet prikaže in se razsiplje v tenkih iskrach po deževnih kapljicah.

III.

„Nè“, reče zopet črviček, „zdaj me ne prevarijo več; čemu bi hodil iz rodnega gnezda na hlad in vlažnost? Vidiš, kakó premeteno je solnčeece: omámi, ogreje — a pred dežjem te ne brani!“

In preide dan, mine tudi drugi in tretji; črviček kar leži pod rahlo odejo, premetuje se od jedne strani na drugo, časi privzdigne glavico, poščiplje listič in zopet v zibelko. Glej, kaj zapazi? Iz telesa mu začno poganjati lasci; ne preide še teden in črviček ima gorák, lep kožušček. Ako bi videli, kake cvetove je razsipala po njem narava! Opasala ga je s krasnimi trakovi, spodaj mu je posadila rumene, mahnate gombe, a po vratu mu je pustila črne in zelene žilice.

„Hé! hé!“ reče črviček sam v sebi, „kaj bodem res ležal na vse veke v svojej posteljici, da gledam na zavéso? Kaj ni nobenega dela na tem svetu? — Meni se je vže res, priznam, pristudila posteljica, — tesno je v njej, neprijetno, — moram v svet pogledati, morda na kaj drugega naletim. Nù, saj res, kaj se ne bojim dežja? Mene, v mojem kožuščku dež ne ustraši; čaj, poskusim, pobaham se v svojej novej obleki.“

In črviček novič dviga zavéso; gleda in kaj vidi? Nad njim je cvetek, sladorni med kapljá iz njega in mami črvička; ne strpi črviček, vzdigne se, krepko se ovije cvetovega vratú in željno poljublja svojega novega prijatelja; gleda — nad njim je drug cvet, še lepši od prvega; on k njemu — potem

še tretji, še lepši; šepetajo med seboj, igrajo se s črvičkom in sipajo va-nj sladki med; veseli se naš črviček in pozabi na vse drugo. Nehoté zavéje veter in pihne črvička na zemljo.

IV.

Kaj bode z našim črvičkom? Kakó bode našel rodno gnezdece? Nakrat privzdigne glavo in se ozira. „Nù kaj,“ misli si, „nesreča še ni takó velika, — polénil sem se, polénil! — drugič bodem imel nauk; — kaj ko bi se vrnil zopet v zibelko? Nè, nič več v zibelko, čas je, da živim tudi s svojim umom.“ Reče in se pomiče, kamor oči gledajo. Vže prileze do veje: ščipa jo — pretrda je! dalje, še, še — in prileze do lista, poskuša — dober je.

„Nè“, pravi črviček, „sedaj bode bolj pametno, da me ne straši veterček,“ in se skrije za pajčni list.

Pregloje list, zleze na drugi in potem tudi na tretji. Dobro je črvičku! Pihne-li veter — skrije se on za pajčevino; pada-li toča — njegov kožušček se ne boji dežja; peče-li solnce preveč — smukne on pod list, in se še celó smeje solnceu ta šaljivec.

Nù pa so bili za črvička tudi vroči časi. Glej, tu prileti ptičica in ustavi oči nad njim; drugič prileti ter ga sune celó z nosom v rebra. Ali črviček ni takó neumen; počéne in se potaji, kakor bi bil mrtev; in ptičica odleti. Pa bilo je še hujše: črviček zleze pod drug listek, a glej — na njem sedi velik, muhast pajek s kleščicami na nogah, pregiba krvavo past in razteza mreže nad črvičkom.

Drugič gredó mimo črvička hudobni ljudje in govoré med seboj: „Oh, preklicani črvi! stresel bi je najraje vse na zemljo in dobro pohodil.“

Črviček, slišavši take besede, ide v globoko čašico in po ves dan se ne sme prikazati.

V.

Glej, v tem je prešlo leto; mnogo cvetov je vže odpalo in na njih mestih se vidijo glavice s sočnatimi zrnci; rano solnce je šlo za goré in še po večkrat nego poprej veje vetrič, in po večkrat pada silni dež. Črviček opazuje, da listje ni več tako dehteče in sočnato, solnce ne tako gorko, da tudi on ni več tako živ in vse na svetu se mu ne zdi več takó lepo nego li poprej.

„Kaj?“ misli si, „dovolj sem živel na svetu; delal sem, ter skusil gorjé in radost; pil grenko in sladko rôso, ponašal se s kožuščkom, družil se s cvetovi; ni nam živeti večno na pusteji zemlji, čas je, da bode bolje. To rekši, začne iskati senčnatega, skromnega mesta, oddaljenega od šuma in svetá. Najde ga, naseli se tam in začne važno delo svojega življenja. Misli umreti ter si dela gomilo!

Dolgo se trudi ž njo, končno sleče s sebe svoj lepi kožušček in reče: „Tam notri ne bode sile,“ ter zaspi v mirnih sanjah. Nestalo je črvička, le na listu se je zibala njegova brezdušna gomila in skupaj zgrnjeni kožušček.

Pa ni dolgo spal črviček. Zopet čuti: novo srce zabije v njem, majhene nožice probijejo izpod trebuščka in na hrbtu se nekaj zgane; še trenotek — in njegova gomila razpade. Črviček gleda — nè, on ni črv, ni mu treba lezti po zemlji in lépiti se na listje: razvila so se pri njem velika mavrična krila; on je živ, on je svoboden, on se dvigne ponosno v zrak.

Iz ruskega prevel B—c.